

Lillo & Partnerid
ADVOKAADIBÜROO LAW OFFICE

TARTU RINGKONNAKOHUS

Kalevi 1, Tartu 50050

www.e-toimik.ee

Tartus 25. veebruaril 2019. a

APELLATSIOONKAEBUS

- Tsiviilasja nr:** 2-17-10049
- Apellant:** Kesk-Eesti Metsaomanikud MTÜ
(menetluses: kostja) registrikood 80232983
MKJ-2, Painküla küla, Jõgeva vald, 48309 Jõgevamaa
- Apellandi esindaja:** vandeadvokaadi abi Allar Laugesaar
Advokaadibüroo Lillo & Partnerid
Turu 2, Tartu 51014
Tel ja Faks +372 7 444 901
menetluspost allar@advokaat.ee
- Vastustaja:** Pusku Invest OÜ
(menetluses: hageja) registrikood 10260819
Posti 42, 71005 Viljandi
- Vastustaja esindaja:** vandeadvokaat Maili Riisenberg
Sikuti Advokaadibüroo
Tartu 8, Viljandi linn
Tel 43 34 192
e-post maili.riisenberg@sikutiab.ee
- Tsiviilasja hind:** 5716,07 eurot
- Kaevatav otsus:** Tartu Maakohtu 24. jaanuari 2019. a kohtuotsus
tsiviilasjas nr 2-17-10049
- Apellandi taotlused:**
1. Apellant palub tühistada Tartu Maakohtu 24. jaanuari 2019. a kohtuotsuse tsiviilasjas nr 2-17-10049 täies ulatuses.
 2. Apellant palub teha uue otsuse, millega jätta hagi rahuldamata.

OÜ Advokaadibüroo Lillo & Partnerid

Tallinn: Pärnu mnt 10, Tallinn 10148 Tel: +372 6 444 900, +372 6 449 530 Fax: +372 6 313 909 E-post: advokaat@advokaat.ee
Tartu: Turu 2 (Tasku keskus), Tartu 51014 Tel ja Fax +372 7 444 900 E-post: tartu@advokaat.ee
Registrikood: 11643617, IBAN: EE362200221045633635 Swedbank, EE041010220103788015 SEB, www.advokaat.ee

3. Apellant palub jätta menetluskulud vastustaja kanda.

Austatud kohus

1. Senine menetlus

1.1. Pusku Invest OÜ (edaspidi hageja) esitas Tartu Maakohtusse hagi Kesk-Eesti Metsaomanikud MTÜ (edaspidi kostja) vastu laenulepingutest tulenevate võlgnevuste ja viiviste nõudes. Laenulepingud olid sõlmitud metsaveohaagise ja -tõstuki (edaspidi haagis ja tõstuk) ostmiseks.

1.2. Kostja vaidles nõudele vastu, kuna tegemist ei ole laenusuhte ega laenulepingutega. Kostja selgitas, et hageja ja kostja leppisid tegelikkuses kokku järgnevas: a) kostja ostab haagise ja tõstuki, b) haagis ja tõstuk on hageja kasutuses, c) omandiõigus seadmetele läheb üle viie aasta pärast ehk 13. augustil 2019. a, d) haagise ja tõstuki hinnaks on sama hind, millega kostja seadmed ise ostis, e) kuna seadmete ostmine oli seotud kostja esitatud toetuse taotlusega, ei saanud kostja seadmeid hagejale koheselt müüa (toetuse tingimuse kohaselt peab seade olema taotleja oma vähemalt 5 aastat) ja seetõttu kannab hageja kostjale raha üle märkides selgituseks arved ja laenulepingud, f) hageja tasutud summad loetakse tasaarvestatuks. Kostja hinnangul oli tegemist tervikliku kokkuleppega, millel on nii kasutusrendi, kapitalirendi, liisingulepingu kui järelmaksuga müügi tunnuseid.

1.3. Hageja kinnitas oma 26. märtsi 2018. a seisukoha punktis 2.1.1, et hageja tegelik tahe oli toetuse abil seadmete omandamine. Tartu Maakohus oli oma 13. aprilli 2018. a kirjas seisukohal, et tegemist võib olla tingimusliku ostu-müügi lepinguga, mis on seoses teiste sõlmitud lepingutega (sh laenuleping ja rendileping).

1.4. Tartu Maakohtu 24. jaanuari 2019. a otsusega hagi rahuldati. Tartu Maakohus asus otsuses üllatuslikule seisukohale, et tegemist oli laenulepinguga ning samas oli poolte vahel ka suuline rendileping. Lisaks leidis maakohus, et kuigi tegemist on rendilepinguga, on pooled siiski kokku leppinud haagise ja tõstuki omandiõiguse üleandmises.

1.5. Kostja ei nõustu Tartu Maakohtu 24. jaanuari 2019. a otsusega ja esitab käesoleva apellatsioonkaebuse.

2. Apellatsioonkaebuse ulatus ja alus

2.1. Kostja vaidlustab maakohtu 24. jaanuari 2019. a otsuse täies ulatuses. Kostja taotleb maakohtu otsuse tühistamist ja uue otsuse tegemist, millega hagi jäetaks rahuldamata ning menetluskulud hageja kanda.

2.2. Kostja hinnangul on Tartu Maakohtu 24. jaanuari 2019. a kohtuotsus (edaspidi maakohtu otsus) tehtud õigusnorme rikkudes ning asjaolusid ebaõigesti tuvastades või tuvastamata jättes. Maakohtu otsus on põhjendamata ja seemiselt vastuoluline. Maakohtu seisukohad on üksteist välistavad. Kostja arvates on rikutud nii materiaalõiguse kui menetlusõiguse norme, mis on toonud kaasa ebaõige kohtulahendi. Kostja põhjendused on esitatud apellatsioonkaebuse punktis 3.

3. Apellatsioonkaebuse põhjendused

3.1. Kostja hinnangul on maakohtu otsuse peamiseks puuduseks see, et maakohus ei ole välja selgitanud poolte tegelikku tahet algse lepingu sõlmimisel. Riigikohus on selgitanud (nt kohtasja nr 3-2-1-112-15 otsuse punktis 15), et kui poolte ühist tegelikku tahet ega ka VÕS § 29 lõikes 3 nimetatud asjaolusid ei ole tõendatud, saab lepingu tõlgendamisel lähtuda mõistliku isiku positsioonist. Lepingu tõlgendamisel tuleb arvestada ka VÕS § 29 lõikes 5 nimetatud asjaolusid, samuti VÕS § 29 lõiget 6, mille kohaselt tuleb lepingutingimust tõlgendada koos teiste lepingutingimustega, andes sellele tähenduse, mis tuleneb lepingu kui terviku olemusest ja eesmärgist. Käesoleval juhul oleks kohus pidanud arvestada pooltevahelise lepingu tõlgendamisel sellega, mis oli kokkuleppe olemus ja eesmärk ning kuidas lepingupooltega sarnane mõistlik isik seda samadel asjaoludel pidi mõistma.

3.2. Maakohtu otsuses on asutud seisukohale, et poolte kokkuleppe kohaselt pidi haagise ja tõstuki omandiõigus üle antama hagejale. Tegemist on võõrandamislepingule omase tingimusega. Kostjale jääb arusaamatuks, kuidas sai maakohus samas jõuda tulemuseni, et tegemist oli rendilepinguga, mille olemuslikuks tingimuseks on asja tagastamine. Maakohus heidab otsuses kostjale ette seisukohtade muutmist, aga jätab tähelepanuta, et kostja on kogu menetluse kestel olnud seisukohal, et tegemist on tervikliku kokkuleppega, mida ei saa käsitleda laenulepinguna või rendilepinguna. Kostja on esitanud oma seisukohad lähtuvalt sellest, milline on olnud hageja seisukoht ja kohtu selgitus.

3.3. Kostja oli kogu menetluse kestel seisukohal, et hageja ja kostja leppisid kokku järgnevas:

3.3.1. kostja ostab haagise ja tõstuki,

3.3.2. haagis ja tõstuk on hageja kasutuses,

3.3.3. omandiõigus seadmetele läheb üle viie aasta pärast ehk 13. augustil 2019. a,

3.3.4. haagise ja tõstuki hinnaks on sama hind, millega kostja seadmed ise ostis,

3.3.5. kuna seadmete ostmine oli seotud kostja esitatud toetuse taotlusega, ei saanud kostja seadmeid hagejale koheselt müüa (toetuse tingimuse kohaselt peab seade olema taotleja oma vähemalt 5 aastat) ja seetõttu kannab hageja kostjale raha üle märkides selgituseks arved ja laenulepingud,

3.3.6. hageja tasunud summad loetakse tasaarvestatuks.

3.4. Kostja hinnangul sõlmisid pooled tervikliku kokkuleppe, millel on nii kasutusrendi, kapitalirendi, liisingulepingu kui järelmaksuga müügi tunnuseid. Hageja oli seisukohal, et tegemist oli rendilepingu sõlmimisega ja kinnitas samas, et tema sooviks oli seadmete ostmine.

Samamoodi vastuoluline oli hageja väide, et sõlmiti täiesti tavaline laenuleping, mille alusel peaks hageja siiski mingil moel seadmed endale saama. Ka väidab hageja, et tema hinnangul leppisid pooled kokku ülimalt madalas rendihinnas ja lisaks peaks hageja seadmed endale saama. Maakohus ei ole selgitanud, milline poolte tegelik tahe oli. Selle asemel on maakohus nõustunud hageja vastuoluliste seisukohtadega ning jõudnud ebaõige kohtulahendini. Kostja rõhutab siinkohal, et vaidlust ei ole selles, et kostja seadmed on nende ostmisest alates hageja käes, hageja on neid aastaid kasutanud ja soovib edasi kasutada ning lõpuks ka nende omanikuks saada. Kõige selle eest soovib hageja maksa poole seadmete hinnast. Hageja leidis, et kuigi toetust taotles kostja, on hagejal õigus toetus endale saada. Sisuliselt nõudis hageja, et ta saaks toetuse võrra rikastuda. Jääb täiesti arusaamatuks, kuidas maakohus sai sellise seisukohaga nõustuda, sest igale mõistlikule isikule on selge, et mitte ükski majandustegevuses osalev isik ei võta endale toetuse taotlemisega seotud kohustusi nende eest mitte ühtegi senti saamata. Toetuse saamise mõte on toetuse saamine või teatud tegevuse edendamise, mitte aga kolmandale äriühingule suuremahulise soodustuse võimaldamine. Selline tegevus oleks vastuolus toetuse olemusega.

3.5. Kostja selgitas maakohtus, et hageja märgitud hinnaga seadmete rentimine oleks kostjale äärmisel kahjulik, kuna sarnase metsatehnika rent ei ole levinud ja on seetõttu väga kallis. Maakohus kostja esitatud tõendiga ei arvestanud. Selle asemel lähtus maakohus hageja esitatud paljasõnalisest väitest, et rent peab olema just täpselt nii madal nagu hageja soovib. Kui maakohus leidis, et rendi summa on kokku leppimata, oleks pidanud maakohus selle määrama lähtudes lepingu olemusest ja eesmärgist. Maakohus seda ei teinud.

3.6. Maakohtu otsus on üllatuslik. Maakohus selgitas menetluses (13. aprilli 2018. a kiri), et tegemist võib olla tingimusliku müügilepinguga, mis on seoses teiste sõlmitud lepingutega (sh laenuleping ja rendileping). Sellest nähtus, et maakohus käsitleb õigussuhet terviklikuna ning kavatses arvestada ka mõlema poole poolt kinnitatud kokkuleppes asjade omandiõiguse ülemineku kohta. Sel juhul tulnuks kohtul anda hinnang ka sellele, millise tasu eest pidid seadmed hageja omaks saama. Maakohus seda küsimust üllatulikult aga ei lahendanud ega ole sellele üldse mingit tähelepanu pööranud. Tegemist on põhimõttelise eksimusega, sest terviklikust kokkuleppes üht olulise osa kõrvale jätta ei saa. Maakohus ütleb otsuses, et poolte vahel oli laenuleping ja rendileping ning asub seejuures põhjendamatule seisukohale, et neist kahest lepingust peaks justkui tulenema veel ka kohustus anda hagejale üle asjade omandiõigus. Ei laenuleping ega rendileping näe ette asja omandiõiguse üleandmise kohustust.

3.7. Riigikohus on korduvalt asunud seisukohale, et kohtu antav õiguslik hinnang ei tohi tulla pooltele üllatuslikult, st kohus peab võimaluse korral juhtima poolte tähelepanu õigussuhte võimalikule kvalifikatsioonile ja võimaldama neil avaldada selle kohta arvamust. Kohus peab eelnimetatud kvalifitseerimis- ja selgituskohustust täitma ja pooled peavad avaldama oma seisukohad üldjuhul eelmenetluses. Vajadusel teeb kohus selle kohustuse täitmiseks pooltele ettepaneku esitada täiendavaid tõendeid. Maakohus ei ole selgitanud, et kavatses käsitleda õigussuhet vaid laenulepingu ja rendilepinguna. Kuivõrd rendileping ja müügileping on olemuselt üksteist välistavad (ei saa olla samaaegselt kehtivat kohustust anda üle omandiõigus ja asi tagastada), pidanuks maakohus selgitama, millise kvalifikatsiooni ta kavatses õigussuhtele anda.

3.8. TsMS § 442 lg 2 p 5¹ kohaselt märgitakse kohtuotsuse sissejuhatuses tsiviilasja hind. Vaidlustatud maakohu otsuses ei ole tsiviilasja hinda märgitud.

4. Menetluslikud teated

4.1. TsMS § 137 lg 1 kohaselt on apellatsioonkaebuse esitamise puhul tsiviilasja hind sama, mis esimeses kohtuastmes, arvestades kaebuse ulatust. Seega on tsiviilasja hinnaks apellatsioonimenetluses 5716,07 eurot. Riigilõivuseaduse § 59 lg 1 ja lg 15 kohaselt kuulub käesoleva apellatsioonkaebuse esitamise eest tasumisele riigilõiv summas 425 eurot. Kostja on riigilõivu tasunud (vt apellatsioonkaebuse lisa).

4.2. Kostja on nõus asja lahendamiseks kirjalikus menetluses.

4.3. Kostja esitab käesoleva apellatsioonkaebuse kohtule ja hageja esindajale elektrooniliselt digitaalselt allkirjastatuna avaliku e-toimiku infosüsteemi (www.e-toimik.ee) kaudu.

Lugupidamisega

/ allkirjastatud digitaalselt/

Allar Laugesaar

kostjat esindav advokaat

Lisa:

Maksekorraldus riigilõivu tasumise kohta.